

## Jord- och skogsbruksutskottet

**Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske**

### INLEDNING

#### *Remiss*

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske (RP 179/2016 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

#### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- fiskeriråd Risto Lampinen, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Harri Kukka, jord- och skogsbruksministeriet
- fiskeribiolog Malin Lönnroth, Centralförbundet för Fiskerihushållning
- verkställande direktör Kim Jordas, Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF r.y.
- verkställande direktör Timo Saarinen, Satakunnan Kalastusvakuutusyhdistys
- verkställande direktör Kaj Mattsson, Åbolands Fiskeriförsäkringsförening
- verksamhetsledare Leif Kaarto, Österbottens Fiskeriförsäkringsförening.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Etelä-Suomen Kalastusvakuutusyhdistys
- Nylands Fiskeriförsäkringsförening.

### PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske ändras. Enligt propositionen ska de försäkringsfall som berättigar till statligt stöd avgränsas och beloppet av statligt stöd sänkas i syfte att genomföra sparkraven enligt regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

## Betänkande JsUB 20/2016 rd

I propositionen föreslås det dessutom vissa ändringar i stödförutsättningarna, för att lagstiftningen ska motsvara Europeiska kommissionens omarbetade riktlinjer för statligt stöd inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.

### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet konstaterar att det i lagförslaget föreslås att de försäkringsfall som enligt lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske berättigar till statligt stöd avgränsas och att beloppet av statligt stöd sänks för att genomföra sparkraven enligt regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering. Syftet med propositionen är att uppnå en årlig besparing på 400 000—500 000 euro per år genom att anpassa stödsystemet till de anslag som årligen står till förfogande.

I propositionen föreslås det att fångstredskap på högsjöfartyg inte ska omfattas av försäkringsstödet och att stödnivån inom kustfisket som utgångspunkt sänks från nuvarande 90 procent. Trålar på fiskefartyg med en längd som överstiger 12 meter ska i fortsättningen lämnas utanför försäkringsstödet. Vid kustfiske med mindre fartyg sjunker stödet för storryssjor från 90 procent till 70 procent, och stödet för trålar vid kustfiske sjunker till 40 procent. Stödnivån för skador som sälarna förorsakar på storryssjor är emellertid oförändrat. Utskottet anser att det är synnerligen viktigt att stödet enligt lagförslaget fortfarande ska vara 90 procent för skador som sälarna förorsakar på ryssjor.

Eftersom sälarna hela tiden har blivit flera har också de skador de orsakar för fisket i form av förlorade fångster och bragder ökat. Detta skadar i hög grad kustfisket och orsakar bland annat lönsamhetsproblem. Från Europeiska havs- och fiskerifondens operativa program för Finland 2014—2020 betalas ersättningar till kustfiskare för skador som sälarna och skarvar förorsakar på fångsten. Ersättningen för skador på fångsten är högst 7 000 euro per fiskare årligen. Utskottet betonar att dessa ersättningar inte täcker alla fångstskador. Man bör därför lägga särskild vikt vid en effektiv minskning av säl- och skarvbeståndet, för att sörja för ett hållbart nyttjande. Utskottet anser att det är helt nödvändigt att säljakten effektiviseras och jaktsäsongerna ses över. Dessutom måste man ta fram helt nya metoder för att effektivisera beståndsvärden.

Utskottet konstaterar att lagförslaget sannolikt kommer att leda till ett behov att avsevärt höja de försäkringspremier som tas ut hos fiskarna och de kommersiella fiskarnas självrisk för skador. Fångstredskap på högsjöfartyg med en längd om mer än 12 meter kan, om de inte får statligt stöd, bli helt och hållet utanför försäkringsutbudet. I dag finns det inte något kommersiellt försäkringsalternativ för fångstredskap inom fisket på öppna havet. Företagarrisken ökar således när man blir utan försäkringsskydd. En minskning i det statliga stödet inom fiskeriförsäkringssystemet inverkar alltså negativt på fiskeföretagens kostnader och lönsamhet. Utskottet anser att det är viktigt att privata kommersiella försäkringsgivare tar fram försäkringsprodukter för fiskare som bedriver fiske på öppna havet. Enligt lagförslaget hänförs sig cirka 80 procent av utgiftsbesparingen till fisket på öppna havet och cirka 20 procent till kustfisket. Å andra sidan kommer det system med överlåtbara aktörsspecifika fiskekvoter som införs i början av året att skapa nya möjligheter för särskilt trålfiskare att förbättra lönsamheten. Utskottet anser att det är behövligt att följa vilka effekter sänkningen av försäkringsstödet har för fisket på öppna havet och kustfisket och att försöka hitta utvägar för att sänka kostnaderna för det kommersiella fisket och förbättra dess lönsamhet.

## Betänkande JsUB 20/2016 rd

het. Utskottet betonar också att inga fler besparingar bör göras i de ytterst små stöden inom fiskerinäringen i framtiden.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

### FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

*Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 179/2016 rd utan ändringar.*

Helsingfors 2.12.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jari Leppä cent  
vice ordförande Reijo Hongisto saf  
medlem Markku Eestilä saml  
medlem Pertti Hakanen cent  
medlem Teuvo Hakkarainen saf  
medlem Lasse Hautala cent  
medlem Johanna Karimäki gröna  
medlem Kari Kulmala saf  
medlem Mats Nylund sv  
medlem Harry Wallin sd  
medlem Eerikki Viljanen cent  
medlem Peter Östman kd  
ersättare Eero Suutari saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jaakko Autio.

## **RESERVATION**

### **Motivering**

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsstöd för kommersiellt fiske står helt klart i strid med regeringsprogrammet. I regeringsprogrammet lyfter man fram den blå bioekonomin och fiskerinäringen och säger att villkoren för dem måste förbättras. Det sägs i regeringsprogrammet att "Med hjälp av näringar och kompetens som har samband med vattenbruk (blå bioekonomi) ökar den hållbara tillväxten" och att "Möjligheterna till jakt och fiske säkras, eftersom de hör till den finländska levnadstraditionen". Ett av regeringens spetsprojekt är att främja användningen och exporten av de inhemska fiskbestånden och vattenresurserna. Försäkringsskyddet för fiske bör ses som en investering i bioekonomi, sysselsättning, finländarnas folkhälsa, värden av Östersjön och levande skärgårds- och kustområden.

Statens kostnader för försäkringsskyddet för fiske har uppgått till cirka en miljon euro under de senaste åren. Den totala budgeten för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde är 2,5 miljarder euro. Av detta belopp är andelen av de föreslagna besparingarna i fiskeriförsäkringen 0,02 promille eller 500 000 euro. Försäkringsskyddet för fiske har under 2010-talet redan försämrats med 250 000 euro per år, och det är den enda återstående nationella stödformen för kommersiellt fiske i vårt land.

Vid beredningen av propositionen understödde ingen förslaget, med undantag av finansministeriet. Också finansministeriet konstaterade att besparingarna kunde ordnas på något annat sätt.

I motiveringen har man inte beaktat att kostnaderna kommer att minska till följd av naturlig avgång. Det sägs visserligen att kustfiskarna kommer att minska i antal, men man beaktar inte sambandet med framtida ersättningsbelopp. I motiveringen nämns också de billiga bränslena. Vi anser ändå att priset på bränsle vid en viss tidpunkt inte kan läggas till grund för lagstiftning.

Den höga inkomstgränsen som infördes vid reformen 2012 motiverades med att man ville rikta stödet till de företag vars verksamhet är yrkesmässig och bedrivs i näringssyfte. Lagberedarna verkar nu anse att fisket på öppna havet är alltför kommersiellt och att försäkringsskyddet för fångstredskap därför bör slopas för dessa fiskare.

För de enskilda aktörerna är propositionen ödesdiger. En stor skada på en trål kan ha betydande konsekvenser för ett enskilt trålföretags resultat om försäkring saknas. Propositionen har således direkta konsekvenser för fiskets lönsamhet. Om en enda kraftig storm kan förstöra hela utrustningen är det omöjligt för fiskaren att utöva sin näring. Det är också omöjligt för nya fiskare att inleda affärsverksamhet utan försäkring. Inga andra försäkringsgivare är intresserade av att bevilja fiskarna försäkringar. Propositionen kommer att leda till att en stor del av särskilt de unga fiskarna måste gå till arbetslöshetskassan.

Propositionen kan också indirekt påverka fiskeriaktiviteten och fångstmängderna, när man undviker att ta risker. Också fiskeriförsäkringsföreningarnas verksamhet är hotad. En del av fiskarna

## Betänkande JsUB 20/2016 rd

lämnar försäkringssystemet, och fisket på öppna havet lämnas utanför systemet. Det betyder att föreningarnas verksamhetsförutsättningar är hotade och föreningarna kanske måste upplösas.

Propositionen har direkta konsekvenser för konsumenternas möjligheter att få inhemsk fångad fisk. För närvarande är bara 16 procent av den fisk som konsumeras i Finland inhemsk. Av den andelen är 6 procent kommersiellt fångad och 10 procent odlad. Andelen har minskat under 2000-talet. Propositionen försämrar också läget i Östersjön då de näringsämnen som annars skulle fiskas upp i samband med fångsten blir kvar i havet.

Denna proposition kan visa sig vara väldigt dyr i förhållande till de besparingar som fås.

### *Förslag*

Vi föreslår

att riksdagen förkastar lagförslaget.

Helsingfors 2.12.2016

Mats Nylund sv  
Harry Wallin sd  
Johanna Karimäki gröna  
Peter Östman kd